

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prețurile se fac în Săbii la expediția foiei, pe afară la 3. r. poste cu bani și prin scrisori francate, adresate către expediția. Prețurile prenumeratiunii pentru Săbii este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 50.

ANULU XXIII.

Săbii in 26 Iunie (8 Iuliu) 1875.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. l. 6. r. pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. și țări străine pe anu 12 1/2, anu 6 fl. Inseratele se plătesc pentru întâia oară cu 7 cr. sirulu, pentru a doua oară cu 5 1/2, cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2, cr. v. a.

Invitare de prenumeratiune

„Telegrafulu Român“

pre o jumătate de anu (Iuliu-Decembrie) alu anului 1875. — Prețulu abonamentulu pre 1/2 de anu e:

Pentru Săbii 3 fl. 50 cr. v. a.

Pentru Monarchia austro-ungurésca 4 fl. v. a.

Pentru Romani și străinatate, 6 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu întârziă cu tramiterea prenumeratiunilor.

Adresele ne rugăm a se scrie curatu, a se pune numai postă ultima, dara nu câte două poste ultime, și in locu de epistole de prenumeratiune recomandăm on. publ. avisurile postali, (**Posta-Utilvány.** — **Post-Anweisung.**) că împreunate cu spese mai puțin și că mai sigure pentru înaintarea baniloru de prenumeratiune.

Cu nrulu presentu expira abonamentele de ună jumătate și de unu patrariu de anu și asiă dela 1 Iuliu incolo expedăm numai acelor pl. t. dd. abonanti, cari au tramis abonamentulu.

Editoru „Telegrafulu Român“ in Săbii.

Săbii 25 Iunie. 316

Până va ajunge foia acestă in mânilor cetitorilor voru fi efectuate alegerile la dieta mai in toate părțile. Resultatele alegerilor, intru câtu ne privescu mai de aproape si pre noi români, le vedemu la altu locu. Missiunea noastră de publicisti va fi dara aici a arunca o privire retrospectiva asupra tîenutei românilor dela diu'a de cându in sala dela „imperatulu romanilor“ din Săbii s'a enunțiatu a treia oară abținerea românilor dela alegeri, dupa cum vedemu: acum a treia oară neobservata de români, si dupa putintia a cercă si efectulu acestei proceduri politice.

Astadi, ce e dreptu, causei noastre nationale nu-i mai putem aduce vreunu folosu practicu, pentruca, dupa parerea noastră, ea este pre unu periodu de trei ani ingropata. Nu mai putem inse prin espunerea pareriloru noastre „strică“ nici pasivității enunțiate, de ore-ce ce terminarea alegerilor înceta motivele ei principali; s'eu, nu mai putem strică nici pasivității, de ore-ce este asiă de cu temei facuta, încatu, dupa calculi omnesci, in trei ani de dile si deca amu voi sa întreprindem ce-va, in impregiurări că cele de fatia, pre terenulu pozitivu alu politice nu mai putem. Ce este dara asigurat asiă de „bine“ nu se pôte „strică“, si asiă intreruperea tacerei ce amu observatu dela ultim'a enunțiare până acum asupra punctelor noastre de vedere aparate de diece ani încoce, credemu ca nu ni se mai pôte luă in nume de reu de nimenea.

Inainte de toate avem sa constatăm, ca poporul român s'eu n'au vrutu s'eu n'au pututu sa tiena comptu de enunțierea abținerei dela alegeri. Elu a alesu. Si fiindu ca nici nu i s'a

oferitu candidati din sinulu seu, nici n'a fostu condusu de inteligintia sea a alege deputati din sinulu seu, ba n'a fostu luminatu, se vede, de ajunsu de inteligintia, că baremu sa se abtiena dela alegeri, a alesu deputati din barbatii altoru nationalități.

Deca n'a vrutu, atanci este semn, si pentru inteligintia lui reu semn, ca enunțiarile acestei n'au valóre inaintea lui. Deca n'a potutu, atunci este semn ca inteligintia lui i-a strigatu numai o comanda din departare si apoi l'a parasitu in mână sortiei.

Si un'a si alt'a, adeca, si *nevroza* si *neputintia* sunt simptome periculoase pentru noi, pentruca amendouă dovedescu debilitatea morale a celei mai bune părți din poporu, a inteligintiei si ambe la o alta dovedescu, ca acei ce s'au dechiaratu pre sine de conducători nu sci pipai pulsulu poporului si n'au si nu cauta influintia receruta asupra.

Ne dore foarte reu cându vedemu situatiunea politica nationala in stadiulu in care a venitu, inse „*quod factum est infectum facere nequimus.*“

Dara cum puté sa fia altfelu, cându dela adunarea amentita mai susu, afara de vr'o câte-va anecdote in forma de articulu de fondu in „Gazet'a Transilvaniei“, vr'o câte-va „spalimi cojoculu dara nu milu udă“ in „Albin'a“ si psalmii de lauda din „Orient. lat.“ nu s'a simțitu sa se fia intemplatu nimic'a pre tota asta lume a lui Ddieu din partea aderentiloru abținerei; ori asteptau sa faca ce-va in directiunea acestă aderentii participării la alegeri?

Unu comitetu „executivu“, s'eu delegatiune „executiva“ s'a alesu atunci cându cu adunarea, cu mare sféra. Dara de atunci nu amu mai auditu nimic'a de elu. Se vede ca a disparutu că diamantulu la caldura focului s'eu că néu'a de radiele s'orelui de primavéra. Voru dice membrii aceluia, ca nu sciun noi nimic'a de alarm'a din diurnalistic'a magiara? Inse la rendulu nostru întrebăm si noi, numai atâtă curagiu au conductorii nostri pentru apararea convingeriloru loru politice, încatu sa se înspăimanteze de nise articulus de gazete? Dlu Baritiu ne spunea in adunare ca va dá Ddieu si va fi mai bine in politic'a imperiului. Noua ni-a mersu la inima acestu argumentu politicu *plinu de evlavie*, inse asteptăm că cu evlavie sea politica sa împreune si mai multa resignatiune crestina si deca nu mai multu, sa nu lase a se destramă oper'a sea la nasulu domniei Sele, in districtulu Fagarasiului, in a cărui reprezentantia a siediutu si siede de atâtea ori si unde are deadrept'a si deastang'a sea pre *Grachii* moderni, pre dd. *Densusiani* plus dlu *Francu*. Ceea ce s'a intemplatu la Fagarasiu s'a intemplat si se intempla si in alte părți ale țerei in fatia altoru corifei ai abținerei politice s'eu ai pasivității. La *Turd'a*, Cojocn'a si Clusiu au alesu români, dupa foi magiare, cu mare entusiasm, dara fia si fara entusiasm, in apropierea dlui Dr. I. *Ratiu*. La *Mercurea* audimu ca mâne voru alege români ierasi in apropierea dlui *Macelariu*. Totu asiă ni venira sciri din cercurile Albei inferiori, unde cohortele abținerei, cari *pururea* votéza abținere s'eu pasivitate, sunt in imediata apropiere s. a. m. dep.

Pôte ca se va fi convinsu si dlu Baritiu, ca cu facerea politice a la

romancierulu *Samarow* din „Über Land und Meer“ nu merge si nu merge in sinulu natiunii, unde totu mai au trecere *basmel* despre conversatiuni intre *Eszterhazy*, *Sialutiu* si *Siagun'a*; dara apoi in afara de natiune, mai alesu in sferele, unde ómenii deosebescu foarte bine istoria din poveste si vice-versa si unde, încatu ne privesce, se sciun pretiui si cumpani mai tare si vorbele si faptele inteligintiei noastre române precum si convingerile si nisuintele poporului nostru, — acolo cu atât mai puțin, acolo nu va fi de culesu alta de câtu striguri de cei acri din tempurile de lonyiaiana fericita memoria!

Pôte ca se va convinge acum câtu este de gréu a nimeri terenulu pentru de a puté cladi o politica solida si cu rezultate folositorie poporului, dupa cum facea intru fericire repausatulu Marele *Andrei*, pre carele spre marea durere a fia-cărui patriotu bunu, in mai multi articulu, in tempulu tacerei noastre, că si mai nainte, s'a silitu in *desertu* alu scobori intre *politicii de vedere scurta* si intre superzelosii confessionalisti de profesiune. La cladierea unei politice solide se cere teoria limpede si praesa probata. Cu „dora“ si cu „pôte“ nu ajunge nimenea la nici unu resultatu. Ba ajunge, cum amu ajunsu noi români, cari de diece ani încoce carămu la arme in mânilor contrariloru nostri si apoi le întorcem si tîenem spina-reă că sa ne lovésca cu atât mai tare.

Noi strigăm in vre-o câte-va esemplarie din diurnalistic'a noastră, ne dăm aerulu de contrari ai sistemului, de-si in realitate nu suntem si nu putem fi, ci numai aparatori ai pretensiuniloru noastre de dreptu in marginile legei si apoi cându este tempulu sa le aperăm stăm departe de loculu celu mai competent alu legislatiunii si cu linise mahomedana privim cum se restringe, din di in di, totu mai tare cerculu dreptloru si ecuitabileloru noastre pretensiuni.

Sa ne mai mirăm deca nu ni se respectéza limba? sa ne mai mirăm deca vedemu că ómenii nostri cadu din oficiu statulu că frundiele bature de venturile tomnatece? sa ne mai mirăm deca vedemu ca cu incetulu, cu incetulu ni se ia din mâna dreptulu de alegere, dreptu pre care lu lapedăm, la sfaturile barbatiloru nostri politici, noi de buna voi'a noastră?

Efectulu procederei noastre politice este apriatu in defavórea noastră din toate punctele de vedere până acum, abstragendu dela eschiderea noastră de voia buna dela scóla politica parlamentaria, de care cu dea sil'a ne instrainăm pre noi insine, pentru ce? pentru ide'a, ca prin intrarea in parlamentu aru cadé sub prescriptiune drepturile ardelene.

Avemu tempu de mediatu si de reculegere destulu. Sa lasăm obiceiulu celu nepoliticu si chiaru si necuviinciosu alu injuraturiloru politice, sa parasim ide'a cea nefericita de a ne totu plange ca „*ungurii nu voru sa ne dea nimic'a*“, ca nu ne face onóre. Sa ne imbarbatăm odata si sa incepem a ne formulá mai bine pretensiunile noastre si pre cararea cea mai legale sa incepem a pretinde si a esoperá ceea ce ne lipsece cu atât mai vertosú cu câtu esistintia noastră nationala este si unu postulatu alu sustinerei integrității statulu.

Primari'a cetății Săbiului a publicatu Marti la 6 Iuliu st. n. in foile locale nemțiesci de aici urmatórele: „Din caus'a repausării odinioara a Majestății Sele c. r. Apostolice **Ferdinandu V**, astadi, că in diu'a inmortentării, voru fi închise teatrulu si toate celelalte spectacule publice.“

Vien'a 6 Iuliu.

Inmortentarea Majestății Sele a Imperatulu si Regelu **Ferdinandu I** (V) la carea a luat parte Vien'a întrega a fostu imposanta. Au participatu Majestățile LL. Imperatulu si Imperatés'a, întrega curtea imperiala, principii de coróna din Germani'a si Itali'a, Marele principe cliromoniu alu Rusiei, principelu Luitpoldu de Bavari'a si alti principii, prelati, corporile diplomatice, ministri si alte autorități dimpreuna cu poporu foarte numerosu. Remastiele pamentesci ale preinalt. defunctu s'au depusu in cripta dela biserica Capuciniiloru.

Deputati la dieta s'au alesu la Fagarasiu in cerculu superioru (mai numai români) *Antoniu Boer*, in cerculu inferioru (curatu romanescu) *Alesandru Kossy*; in comitatulu Albei-superióre fu alesu unanimu Carolu *Könczey* si in cerculu inferioru cont. N. *Nemes*; in opidulu *Ogn'a* (*Vizakna*) s'a réalesu *Korizmic* contra dlui conte *G. Bánffy*, pentru care ni se spune ca au votatu o parte de români; in cerculu Aiudulu, comit. Albei inferioré, s'a alesu bar. *Stefanu Kemény*; in *Tord'a* s'a alesu unanimu *La. Tisza*, se dice ca români au luat parte; in *Cojocn'a* s'a alesu dr. *Lad. Zabulik*, români au luat parte.

Romani'a.

Adunarea deputiloru.

Siedint'a din 6 Iunie 1875.

(Desbaterea adresei.)

D. *presiedinte alu consiliului*.* —

Domniloru, permiteti-mi a spune fara a se jigni intru nimicu membrii opozitiunii, că dumealoru de patru dile nu vorbescu decatu sofisme; de patru dile nu v'amu respunsu decatu pre unu terenu forte constitutiunалу, si v'amu aretatú câtu sunteti de neconsecinti cu totii, v'amu cetitu faptele d-vóstre cum a-ti urmatu cu alegerile, si de abiá astadi d. *Cogalnicenu* si d. *Iepurénu* au venitu sa ne dica: *Dá, amu facutu toate acesté, dara d-vóstra nu trebuiá sa le reproduceti.* Dara cine v'a spusu d-vóstra ca noi le-amu reprodustu? V'amu demonstratu atâtu noi câtu si oratorii majorității ca ni v'amu imitatu intru nimicu, si dovéda de acest'a este că nu se afla mai nici unu protestu seriosu in contr'a actualeloru alegeri; si numai acum a-ti inceputu sa faceti proteste, căci eri amu veduti pre d. *Vernescu* cu două proteste aducendu-le la biurou. D-vóstra veniti acum si diceti ca aperati tronulu si constituti'a! Apoi d. *Iepurénu* cu d. *Candiano* voiesce sa apere tronulu? (Aplause). Apoi, domniloru, totu tier'a sci ca d-vóstra v'ati unitu pentru momentu, dara pastrandu fiecare punctulu d-vóstra de vedere: unulu s'a unitu că sa vina la putere, altii pentru că sa restórne tronulu si sa se faca domni. . .

D. *Candiano*. — Acest'a esti dta.

*) Reproducemu cuventarea acest'a sinoptica pentru ca ea ne deschide perspectiv'a a situatiunii partideloru in trasuri marcate. R.

D. *presedinte alu consiliului.* — Déca a-si fi eu, atunci a-si face cá d-vóstra si loculu meu aru fi infre d-vóstra, iera nu pre banc'a de ministru. Me rogu sa nu me mai intrerupeti.

D. Bratianu s'a unitu cu d-vóstra in intentiune cá sa ve lase de ocamdata sa veniti d-vóstra la ministeriu, si apoi sa ve restórne si sa-si urmeze calea inainte. (Aplause.)

Tóte aceste s'au vediutu din discutiile cari au urmatu, cáci d Bratianu nu ne-a vorbitu decâtu de resturnári si de restauratii. D. Iepurénu nu a vorbitu asemenea decâtu de resturnarea dlui Sturz'a, si a dlui Cuz'a. D. Cogalnicénu asemenea ne-a vorbitu de resturnarea dlui Cuz'a.

D. Candiano. De mine de ce nu vorbesci.

D. *presedinte alu consiliului.* D-ta vorbesci de republica, si nu voiu sa-ti respundu. Te rogu a nu me mai intrerupe.

D. Candiano. Zapcii mei, i-amu facutu totu in numele monarchiei.

D. *presedinte alu consiliului.* Ce trebuintia dara sa vorbiti in acest'a, déca nu voiati, cum a spusu d. Iepurénu, decâtu sa ve asculte domnitoriulu, si sa ia in considerare disele d-vóstra? Ce aveti nevoie sa vorbiti de resturnári cându puteti sa ve marginiti numai a trage pre guvernul la bar'a adunárei, si a-i face acúsárele care credeti ca merita. Acest'a e scopulu lovituriloru ce dati guvernului si alu emendamentulu ce l'ati propusu? Suntu ele adresate directu la ministeriu? Apoi nu diceti d-vóstra ca corpulu electoralu nici nu a fostu in positie constitutiunala a se pronuntia?

D. G. Vernescu. Nu ne-ati lasatu sa discutámu emendamentulu, la ce-lu criticati?

D. *presedinte alu consiliului.* Apoi nu diceti in acestu emendamentu: ca in cea mai mare parte a tierci, alegeri constitutiunale nici nu s'au facutu. La ce d. Iepurénu mai vine sa proteste, ca nu voiesce sa lové-ca in legitimitatea adunárei? Nu vede d-sea ca nu se potrivește ceea ce spune cu ceea ce face? Vorbiti necontentitu de resturnarea tronului si diceti ca nu s'au facutu alegeri, si apoi diceti ca recunósceti legitimitatea acestei adunári? (Aplause). Dara déca d. Manolache Costache este sinceru cându dice ca

noi amu violatu constituti'a si legea electorale, si voiesce sa vina la imbunatatiri, acest'a este óre terenulu pre care trebuia sa se puna discuti'a de patru dile, lovindu totu in tronu si in dinastie? (Aplause.)

Voci. Nu este adevratu. D. *presedinte alu consiliului.* Aceste suntu vorbele d-tale, dle Bratiene, procesele verbale suntu de fatia. . .

D. I. Bratianu. Nu ai intielesu. D. *presedinte alu consiliului.* Acest'a este limbajulu diurnaleloru d-vóstra, totu de resturnári ne vorbiti; si trebuie sa vorbimu odata lamuritu. . .

D. Candiano. Acest'a este procesu de intentiuni.

D. *presedinte alu consiliului.* Acest'a este sistemulu constitutiunala alu d-vóstra? Astu-feliu trebuie sa trageți d-vóstra ministeriulu la bar'a adunárei? Apoi nu scie tiér'a intréga ca d-vóstra v'ati datu mân'a inaintea alegeriloru, ca a-ti facutu intruniri in tota tiér'a, ca a-ti mersu cu drumulu de feru din orasiu in orasiu, precum a facutu d. Ioanu Ghic'a, D. Flev'a, d. Iepurénu si alti domni si ca preste totu loculu la Ploiesci, Brail'a, Caracalu si aiurea a-ti invitatu pre ómeni sa impinga luptele electorale pâna la versare de sange. (Aplause). Acest'a a fostu langajulu d-vóstra, a provocá populatiunea la revolta. Tiér'a cunósce tóte aceste condamnabile manopere ale d-vóstra, si acum cautati sa o amagiti de isónva prin asemenea discursuri? Apoi, déca voiti sa veniti la ministeriu, cine ve impedece? Acést'a este óre calea legala si constitutiunala? Dara óre usi'a domnitoriului nu este deschisa la toti acei'a cari voiescu sa mérga a-lu vedé? (Aplause). Cine a fostu vre-odata impedece? Numai sub guvernulu dlui Bratianu putéu merge la domnu numai acei'a cari ii placea d-sele. (Aplause.)

D. Bratianu. Nu e adevratu. (Sgomotu.)

Voci. Asiá este. (Mare sgomotu.)

D. *presedinte alu consiliului.* Este adevratu, nimeni nu putea sa intre in palatu. (Aplause.)

D. I. Bratianu. Nu este adevratu; domnitoriulu insusi protestéza la disele d-vóstre. (Mare sgomotu.)

D. *presedinte alu consiliului.* Cum diceti ca a fostu ingerintia in alegeri, cându cu mai multe septamâni inainte a-ti facutu intruniri preste totu loculu fâra sa se impedece nimeni? si

ce feliu de intruniri a-ti facutu? N'ati facutu intruniri de alegatori pacinici, ci de ómeni esaltati, ómeni platiti, copii câror'a le-ati datu pistolulu in mâna de n'au sciutu cum sa umble si s'au ranitu descarcandu-se arm'a in busunariu. (Aplause, protestári, sgomotu.)

D. Candiano. Acestea suntu halimale.

D. *presedinte alu consiliului.* Da, da, halimale! ia sa vedemu programulu d-vóstra; acel'a este halim'a, fiindu ca vorbiti intr'ensulu de lucruri care nu suntu intemeiate. (Aplause.) Acelu programu nu este nimicu mai putienu decâtu o provocatiune la revolta; chiamati lumea la revolutie, si apoi elu este iscalitu de barbati cari au fostu presedinti de consiliu, cari au fostu in mai multe renduri ministri, consilieri ai tronului. Barbati cari iscalescu astadi asemenea manifesturi suntu din acei'a cari, cându au facutu legea rurala au pusu acolo o coditia cá sa le remana medilóce de agitatie, si au pusu ca se va dá pamentu si insuratieiloru. In legea rurala se dice inse cá sa se faca tablouri sub lit. a) si b) pentru cá sa constate numerulu insuratieiloru si sa le dea pamentu.

Legea acést'a s'a facutu la 1864, si care au fostu barbati cari au aplicat'o? cari au fostu barbati cari au ocarmuitu tiér'a de atunci încóce? Acei'a cari au iscalitu astadi programulu. (Aplause.)

Domniloru, dupa ce in totu tempulu guvernárei dloru nu s'au ocupatu a face tablourile insuratieiloru cerute de lege, au ipotecatu si au vendutu chiaru din mosiile statului, cându au facutu imprumuturi, si n'au rezervatu drepturi pentru insuratiei. (Aplause.)

Ce a facutu inse guvernulu actualu pentru cá sa dea pamenturi insuratieiloru? A radicatu cestiunea in camer'a trecuta, s'a discutat si s'a propusu sa le dea locuri pre mosiile neipotecate. Amu numitu atunci comisiuni in tóte comunele si amu lamuritu cáti insuratiei erau la 1864; amu oranduitu ingineri cá sa radice planuri si la tótna avem sa presentámu cameriloru legea spre a le dá pamenturi, pre cându d-nealoru n'au facutu nici tablouri nici n'au rezervatu pre mosiile statului pamenturi pentru insuratiei. Insuratieii au imbatranitu si pamenturi n'au avutu. Apoi

cându spunu dumnealoru, ca noi suntemu cari n'amu aplicatu legea, nu spunu unu neadeveru patentu? (Aplause sgomotóse.)

A dóu'a cestiune este ca voesce sa radice tergurile in contr'a nóstra dicendu ca nu s'a datu pamentu marginasiloru si invinovatiesce totu pre guvernulu actualu. Apoi guvernulu care este vinovatu ca nu a impoprietaritu pre targoveti, este guvernulu aceloru fosti ministri cari au iscalitu acum manifestulu.

La 1868 d. Bratianu a cerutu si a obtienutu dela camera cá unele din mosiile ce erau a se vinde pentru o suma de 75 milióne sa se imparta in loturi, spre a se vinde la locitorii marginasi din Bucuresci si Iassi. Dela 1868 pâna la Martie 1871 au fostu pre rendu la putere cei mai multi din dnii subscriitori ai programului opozițiunei, au vendutu mai tóte mosiile, pâna la o valóre aprópe de 72 milióne si n'au datu unu singuru lotu locuitoriloru, si ne acusa pre noi pre nedreptu. (Aplause.)

Se hotaresce la 1866 sa se plátésca datoriile tierci; s'a facutu unu imprumutu sub minis'eriulu dlui Ioanu Ghic'a si camer'a de atunci a hotaritu sa se venda mosii pentru 75 milióne cá sa se plátésca datori'a flotanta; mosiile s'au vendutu; banii s'au luat s'au chieluitu si datori'a nu s'a plátitu (aplause). Dara sa revenim la cestiunea dárei pamenturiloru si sa vedemu adevratu este ceea ce a scrisu d-nealoru in programu, ca noi amu suspendatu legea si n'amu pus'o in lucrare?

La mosi'a statului, Vacaresci, de lângá capitala s'au trasu vre-o câte-va brasde sub nume de impartie la loturi, si d. Cogalnicénu a si intentatu procesu statului reclamandu o despágubire de 44.000 franci, sub cuventu ca i s'a impedece exploatarea mosiei. D. A. Goleacu, care ne acusa adi ca noi amu suspendatu aplicarea legéi, a venit insusi la 1869 cu referatu la consiliulu de ministri, cerendu suspendarea legéi, cáci nu o póte aplicá, si consiliulu a decisu a se presentá unu proiectu de lege in camera spre a se modificá legea. (Aplause, ilaritate). Apoi ómeni politici suntu dumnealoru cându vinu si acusa pre guvernulu actualu ca n'a datu pamenturi ómeniloru dela terguri, cá sa-i revolte in contr'a nóstra? Au fostu acei'a care

POISIÓRA.

Studii essegetiche.

Partea I.

CAPU I—IV.

Venirea lui Iisusu in lume. Contactulu cu lumea.

Sectionea I.

CAPU I.

I. Dumnedieu Cuventulu eternu iá chipu omenescu in persón'a lui Iisusu Christosu fiulu lui Ddieu. — II. Marturisirea lui Ioanu botezatoriulu despre densulu. — III. Alipirea invetiaceiloru de densulu.

I. Vs. 1—18. Introducereá intregéi evanghelie.

(Urmare.)

Vs. 14. In acestu Vs. carele forméza de sine o sectione, o seria de zale ideale, Evangelistulu descria in scurte cuvinte: *inomenirea* (devenirea, facerea omu a) *Cuventului*, *petrecerea lui între ómeni*, *cu carea ocaziune ómenii i-au vediutu marirea*. Ideile din acestu versu se repetiescu a trei'a óra (vedi I Vs. 4. 5.; II, 10—12; iera III Vs. 14.), dara mai chiaru, mai putienu metafóricu, cá in versurile precedente. A trei'a óra (in si cu acestu Vs.) arata intruparea, a trei'a óra activitatea, si a trei'a óra finitulu si rezultatulu activitátiéi pamentene a „Cuventulu“i; a trei'a óra ne aréta inceputulu istorisiréi sele, a trei'a óra cuprinsulu si a trei'a óra finitulu ei.

— *Si Cuventulu trupu s'a facutu, si s'a salasluitu intru noi, si amu vediutu marirea lui, cá marirea a unui nascutu dela Tatalu, plinu de daru si de adeveru.* — Traducerea este prea libera, asiá cátu micioréza pondulu ce l'a pusu Evangelistulu pre cuvintele, cari nu suntu chiaru fidelu traduse. In orig. avemu: *Kai ó logos sáqz égrévo, kai éskhásen én h'mín, (kai éthasámeθα τήν δόξαν αυτού, δόξαν ós μονογενοῦς παρά πατρός.) πλήρης χάριτος και ἀληθείας*, care fidelu tradusa aru fi: *„Si cuventulu carne“ s'a facutu, si s'a salasluitu (a locuitu) intru noi, si amu vediutu marirea lui, marire, cá a unui (unicului) nascutu din Tatalu, plinu de daru si de adeveru.*

Si cuventulu carne s'a facutu. Chiaru si in ordenarea cuvintelor se vede pondulu celu mare pusu de evangel. pre fia-care cuventu; cându dice: carne s'a facutu, esprima mai multu, mai

*) Déca Evangelistulu a disu *sáqz*—carne, pentru ce sa incungiarámu acesu terminu? Ne tememu dóra de infrantarea ce a primit'o Eppulu Trifiliu dela s. Spiridonu si de sentinti'a dn Drept. can. p. 147 § 180? Erórea nu devine lege, de aru fi in usu cátu de indelungatu, si detórinti'a nóstra este a esi din eróre. Ba chiaru dicându *trupu* si nu *carne* precum a disu Evangel. meritámu infrantarea de susu, cáci totu acel'a, carele a disu „*κράββαρον*“ si nu „*σκιμποδα*“ a disu „*σαρξ*“, carne, si nu „*σωμα*“—trupu (Ioanu 6, 52—55). — A se vedé compendiu de Dreptulu canonicu de Andreiu B. de Siagun'a p. 146 seq.

cu putere de átu cându aru fi disu: *s'a facutu carne*; — carne, si nu alta, s'a facutu.

In locu cá se dica *omu*, *trupu omenescu*, evangelistulu cu multu temeiu dice *carne*, adeca: aceea ce este neaperatu de lipsa, *conditio sine qua non* — pentru esistinti'a omenésca in trupu: aceea ce forméza trupulu, ce imbraca ósele si cuprinde sufletulu.*) Va se dica: „Cuventulu“, carele erá in eternitate (Vs. 1) a luat tóte insuririle, cari se receru spre a fi omu, si a petrece între ómeni, avendu tóte simtiemintele omenesci. *Si s'a salasluitu (a locuitu, a petrecutu) intru noi*: aréta intrarea espresa a cuventului in comunitatea omenimei, si participarea la afacerile ei, si mai de aprópe între Iudei (ai sei v. 11), de cari apartienea si Evangelistulu. — Espressiunea: *s'a salasluitu* se refera la profetiile despre locuirea lui Ddieu in mijloculu poporulu evreescu, cá III Moise 26, 12. Ezechilu 37. 27. Iis, Sir. 24, 9, apoi Apocalips. 21, 3, cari profetii se aréta implinite in persón'a lui Iisusu — *Si amu vediutu marirea lui*. Credinti'a crestinesca se baséza pre

*) Se scia ca Evang. a avutu multe neplaceri din partea ereticulu Cherint. Spre a nimici eresulu aceluia, redactéza asiá de pregnantu intruparea lui Iis. atátu aci cátu si in Epistol'a sea I, cap. 4, v. 2. De aci se explica pondulu celu mare ce-lu pune pre *sáqz*, carne, atátu in locurile citate, cátu si in 6, 52—55.

convingere, urmata din vedere (4, 48, 20, 29. compar. si esplicarea la v. 18 din acestu capitlu) atátu cu ochii trupesci, cátu si mai vertosu cu cei sufletesci (vedi 4, seq.), si marturisire (I Ioanu 1, 1. Luc'a 1, 2). — *amu vediutu*: cá marturi oculari, amu vediutu *marirea lui, marire* (*δέξα*) onóre, renume (Ps. 78, 9.) majestate, — a unui rege séu imperatu (Isai'a 33, 17), fatia cu Ddieu; sublimitate si majestate (Ps. 23, 7. 112, 4), cu deosebire incungiaratu de focu si tumu (II Moise 24, 17. 40, 34. Apocalips. 13, 8.) in lumina (Ps. 103, 1. 2.) carea este si elementulu angeriloru (Luc'a 2, 9 Apocalips. 18, 1.) a celoru fericiti (Luc'a 9, 30. seqq), cum si a steleloru (I Corint. 15, 40 seq). — Precum vedemu marirea este diferita: marire ddieésca, omenésca, angerésca si a naturei. Este acum intrebarea despre ce feliu de marire vorbesce Evang. aci, ce feliu de marire a lui Iis. marturisesce elu ca a vediutu? Este ea óre marirea precum o intielegu sinopticii — dela schimbarea la fatia (Luc'a 9, 32)? séu marirea ce si-a aretat'o prin inaltarea la ceriu (Mat. 16, 19. Luc'a 24, 26. 51)? ori marirea ddieésca séu omenésca? — dupa cum esegeti mai noi sustienu unii a fi un'a, alti alt'a: quot capita, totu sensus. — Nici un'a, si nici alt'a, ci: „Marire de indurare a) domnediesca, si b) omenésca“. Elu si-a aretat'u marirea sea ddieésca cá Ddieu — omu: 1) Din indurare (cá-

au suspendatu aplicarea legii si nu au datu nici unu lotu locuitoriloru marginasi.

O voce. D-ta le-ai datu ?

D. *presiedinte alu consiliului.* Acei cari au iscalitu programulu nu le-au datu.

D. G. Vernescu. Bine; dara domni'a ta le-ai datu ?

D. *presiedinte alu consiliului.* Nu le-am datu, pentru ca consiliulu de ministri din 1869 suspendase aplicarea legii si proiectulu de lege era deja depusu la camera, si noi dela Martie 1871 pana astadi n'amu vendutu de catu vre-o 117 proprietati, compuse din case vechi, locuri virane, etc., in valoare de aproape trei milioane; iera mosiile erau in mare parte deja vendute, iera mosiile nu s'au vendutu sub guvernulu actualu de catu forte putieniu si numai acelea, ale caroru formalitati erau deja facute. Prin urmare vedeti ca ceea ce dicu subscriitorii programului ca noi nu am indeplinitu legea, nu este esactu. D-neloru n'au indeplinit'o si voru acum sa revolte mahalalele in contr'a guvernului. (Aplause.)

D. I. Bratianu. Vomu raspunde si noi. (sgomotu.)

D. *presiedinte alu consiliului.* Apoi ce mai facu d-neloru? Vinu si dicu in programulu d-neloru ca noi amu pusu 32 la suta impositie noi, ca amu impilatu poporulu si ca locuitorii au ajunsu la sapa de lemn. Numai in tienuturile acelea unde a fostu seceta si lipsa de bucata, locuitorii suntu in suferintia; pentru cele-lalte localitati, acest'a nu este adeveratu.

Spre a ve convingé mai bine de cele ce avansezn, scotu marturi'a chiaru a d-lui Manolache Costachi. Eata situatiunea financiara care a dat'o dlui la camera la 1869 pentru anii anteriori pana la 1868. D-sea aréta prin acea situatiune ca a gasitu mare desordine in finantie, neputendu-se dá unu comptu esactu pre anii trecuti din caus'a desordinei cu care se tiené compturile statului; ca anulu 1868, sub guvernulu d-lui Bratianu, a lasatu unu deficitu bugetaru de 15,700,000 lei, si o datorie flotanta de 20,966,953.

Iéta situatiunea financiara care s'au gasitu de d. M. Costachi la 1869, pentru anulu 1868. Pentru anulu 1869 amu asemenea marturi'a d-lui A. G. Golescu care a gasitu 21,033,000 lei

deficitulu acelu anu; cu tóte ca a vendutu mosii de 8 milioane.

Viu acum si la deficitulu lasatu de d. Iepureanu pre anulu 1870; acestu deficitu este de lei noi 15,138,143.

Precum vedeti, domniloru deputati, acesti d-ni cari ne acusa astadi ca amu impilatu tier'a, care subscriu manifesturi patriotece, d-neloru au lasatu unu golu in cas'a statului de preste 73 milioane; d-neloru au vendutu mosiile statului cá sa platésca datoriile si nu le-au platitu; d-neloru au pusu pre tier'a grea sarcina a concesiunii Offenheim si Strusberg de 21 milioane pre fia-care anu, si astadi totu d-neloru prin jurnale, intruniri publice si manifesturi vinu si promitu ca au sa reduca darile. D-neloru nu voru de catu sa amagésca poporulu si cauta a pune in sarcin'a nóstra tóte gresielele facute de d-loru.

Iéta acum si sumele ce au urmatu si urméza inca sa platimu noi pentru cheltuelile si sarcinele ce amu mostenitu dela guvernele trecute.

Suntu mai intaiu 8 milioane inscrise in bugetu cá sa platimu dobendile la datoriile facute de d-neloru; dóue-dieci si unulu de milioane anuitatile drumului de feru Strusberg si Offenheim la care au angajatu tier'a cu adunarea d-loru. Pre urma noi amu platitu si regulatu pensiunile si alte sarcine venite asupr'a statului, cari se urca la 43 milioane.

Ei bine, domniloru, cându asupr'a tieriei in cursu de patru ani s'au pusu sarcine de preste 43 milioane si noi n'amu pusu dári nóue si indirecte de catu de vre-o 22 milioane, iera restulu de 21 milioane lamu echilibratu prin scaderi si reduceri in bugetulu statului, meritámu noi óre acúsările si incriminárele d-neloru? Pentru ce ne acuza, cându noi n'amu facutu de catu sa platimu sarcinile si gresialele mostenite dela d-neloru? Pentru ce vinu prin programulu d-neloru, si cauta sa rescóle populatiunea in contr'a guvernului cându noi n'amu facutu de catu sa scapámu tier'a de nenorocirile aduse asupr'a-i de d-neloru? Suntu óre acesti'a ómeni de statú séu nisce revolutiunari? (Aplause prelungite.)

D-loru ne mai acusa ca noi in tempu de patru ani n'amu facutu administratiune ci numai politica. Dv. care sunteti veniti aci din tóte unghiu-

rile tieriei, si sciti catu n'amu muncitu pentru a indreptá administratiunea pentru ca toti acesti barbati de statú cându si catu au fostu la putere n'au luata nici o socotéla dela acei'a cari au administratu averile comuneloru si ale judetieloru, i-au lasatu fara a-i controlá sa manánce banii comuneloru si ai judetieloru. (Aplause.)

Si dupa chiaru marturisirea d-lui Manolachi Costachi in raportulu seu dela 1869, a-ti veditu in ce stare era compturile tesaurului publicu, din care cauza avemu adi inca 30 pana la 40 milioane remasitie din tempulu administrării d-neloru si aceste remasitie suntu perdute pentru tier'a. Dumneloru, pentru a acoperi acestu golu in bugetu, au emis bunuri de tesauru in piatia cu dobendi exorbitante, si astfelu au creatu datori'a flotanta, pentru care a trebuitu sa facemu imprumutul domenialu pentru cá sa o platimu (Aplause). Domniloru, sub administrati'a nóstra s'au incheiatu compturile statului pre anii trecuti; s'au incheiatu tóte compturile judetieloru si chiaru ale comuneloru rurale dela 1864 si pana in prezentu. Sub administratiunea nóstra dările fiscale s'au incasatu regulatu, si nu suntu alte remasitie de catu in acele putiene judetie in cari locuitorii au suferitu de seceta.

Domniloru, eu nu asiu fi voitu sa mai relevediu aceste fapte, dara cându vedu ca, dupa o discutiune generale de trei zile, opozitiunea vine si arunca in sarcin'a acestui guvernulu lucruri neadeverate, acesta cutediare m'a revoltatu, si credu ca revolta pre ori-ce omu onestu. (Aplause.)

D-neloru ne mai acusa ca amu veritu in colegiulu alu III pre tierani; acest'a este totu foculu d-sele. Apoi bine, domniloru, acesti ómeni cari platescu o patenta cátra statú n'au óre si ei dreptulu sa intre in colegiulu III, in virtutea legii electorale chiaru? Negresitu ca dá, si chiaru curtea de casatiune le-a recunoscutu acestu dreptu. Voru in sa d-nii din opozitiune sa faca o indreptare legii electorale in acestu sensu? noi suntemu gat'a, vina pre calea legala, presinte unu proiectu de lege sa-lu discutámu, constitutiunea le da dreptulu de initiativa, vomu discutá cu totii acelu proiectu si vomu introduce in legea electorale tóte modificatiunile de cari

se va simti necesitate; dara sa nu vina cu unu programu care n'are altu scopu de catu a iritá populatiunea in contr'a guvernului; cáci aceste suntu fapte de resturnatori, de revolutionari. (Aplause.)

Dumneloru mai sustieniu ca voiescu sa arate Mariei Sele prin acésta adresa taptele criminale ale acestui guvernulu, pentru cá Mari'a Sea sa judece intre guvernulu si tier'a. Dara care suntu, domniloru, crimele, care suntu faptele neoneste facute de acestu guvernulu? Aretati-le pre fatia. Spui-se unu singuru lucru neonestu ca s'a facutu de acestu guvernulu, si déca se va constatá adeveratu eu singuru me voiu duce inaintea curtii de casatiune! Dara nu este acésta caus'a. Caus'a este ca domni din opozitiune voiescu sa vina cu ori-ce pretiu la ministeriu. Apoi fia siguru d. M. Costachi ca, cá conservatoriu, nu va mai veni astadi la guvernulu, va veni, póte cu altii, dara noi conservatorii nu-lu vomu mai primí nici odata intre noi! (Aplause prelungite). D. Manolachi Costachi a facutu anulu trecutu aliantia cu ómenii care a facutu o multime de lucruri necuvenite, si acum a facutu aliantia cu ómenii cari ne duc la peire (Aplause).

Domniloru, fiti siguri ca, din momentulu ce nu voiu mai avé incederea Mariei Sele, séu indata ce nu voiu mai avea spriginulu maioritáti cameriloru, nu voiu asteptá sa me gonésca de pre acésta banca d. Iepurénu cu d. Candiano; me voiu duce eu singuru, cáci eu sciu unde sa me ducu, me voiu introduce la munc'a pamentului, la interesele mele. De câte ori amu slujitu tieriei mele nici odata n'amu cerutu eu slujba, dara cându amu veditu ca partitulu, interesele tieriei si incederea Domnitorului me chiama, amu fostu la ordine si mi-amu facutu cu sfintienie datori'a mea (Aplause). Fiti dara siguru domniloru din opozitiune, ca amenintiarile dvóstra n'au nici unu efectu asupr'a mea! Mi-ati tramisu respunsu chiaru ca voiu fi asasinatu, déca nu me voiu retrage dela putere; dara eu nu me temu de asemenea amenintiári (Aplause).

D. Candiano Popescu. — Politi'a d-tale face asasinat, nu noi (intre-ruperi, sgomotu).

D. *presiedinte alu consiliului.* — Catu voiu avea incederea Mariei Sele

tra omenime, pre carea a iubit'o) s'a facutu omu (3, 16. s. a.). 2) din indurare a vietuitu intre noi, a invetiatiu, a facutu minuni; 3) din indurare a patimitu, a muritu pentru noi — cá crediendu intr'ensulu, sa avemu vietia eterna. Tóta vietia-i este unu siru lungu de indurare, in carea-si aréta marirea sea. Acést'a este marirea, despre carea vorbesce evang. etc. Elu ni-o aréta cu cea dintaiu (2, 11.) si cu cea mai de pre urma minune a lui Iis (11, 4), pre cari le-a facutu fatia cu ómenii — din indurare; ne aréta acésta marire prin patimele lui insocite de umilintia, linisce suflétésca si putere invingátoria (cap. 18—19), — la care se adauge marirea ce si-a aretat'o in adeveru, pre carele l'a propoveduitu cá invetiatoriu (Vs. 18). Acést'a este gradulu celu mai inaltu de marire si demnitate spirituale, in catu servesece a revelá finiti'a ddieésca in Iis., si la carea (I Corint. 11, 7.) cum si la cea fitória (Ioanu 17, 22—26.) crestinulu este partcipe. Ide'a: si amu veditu marirea lui, pre lánge aceste, esprima si implinirea profetiei dela Isai'a 40, 5. unde se dice: *Si se va aretá marirea Domnulu, si va vedé totu trupulu mantuirea lui Ddieu.* (Aci inca e vorb'a despre marire de indurare, cá causatóri'a mantuirei).

Marire, cá a unui (unicului) nascutu . . . : o astfelu de marire — amu veditu — precum o a aretatu cá uniculu, singurulu nascutu din Ta-

talú = fiu alu lui Ddieu Tatalu. Totu acelu intielesu este, ocurendu ori cá fiulu Tatalu (2, 16. 3, 35. 5, 17. 19—23), ori cá fiulu omulu (1, 50. 3, 13. 6, 27. 53. s. a.), séu cá fiulu lui Ddieu (1, 33. 48. 3, 17. 36. 9, 35. s. a.) séu cá fiulu unicu nascutu alu lui Ddieu (3, 16. 18). *plinu de daru si de adeveru*: daru (*χάρις*) este indurarea ddieésca fatia cu omenimea, ce asteptá mantuire (3, 16. 17, 23) si iubirea lui Iis. Christ., in carele se aretá aceea; adeveru: este adeverulu descoperitu alu voiei si finitiei lui Ddieu (Vs. 18. 8, 31). Ambele: darulu si adeverulu au fostu in Iis. in plenitudine. In elu erau ascunse tóte bogatiile intielepiciunei si a sciintiei (Colos. 2, 3). In ambele se aréta plenitudinea — plinirea — marirei vietiei lui Iis.: cea dintaiu (darulu) cá urmare a iubirei, prin carea se radica pecatulu, cea de a dóu'a, (adeverulu) cá urmare a luminei, prin carea se radica intunereculu; — ambele ducu la vietia, la lumina.

Vs. 15—18. Cuventulu, devenitu omu (Vs. 14), marturisu de Ioanu botezat. (Vs. 13.) este obiectulu credintiei (Vs. 16), basate pre raportulu intre elu — Cuventulu incarnatu — si Moise (Vs. 17) cum si pre raportulu intre elu si Ddieu (Vs. 18.)

Vs. 13. Evangelistulu incopecia Vs. 13. cu Vs. 6 seq. si Vs. 14 totu deodata. Elu ne aréta ca acelu, carele s'a facutu omu (Vs. 14) este celu despre carele a marturisu Ioanu, cá

despre lumina (Vs. 7). De aci concretulu: *acést'a este*, cu indicarea: despre carele amu disu. Si acelu, carele a fostu tramisu dela Ddieu (Vs. 6) intru marturia, este carele (Vs. 15.) marturisesce despre Christosu. Acestu viersu contine intarirea celoru din Vs. 6 despre Ioanu si misiunea lui, si a celoru din Vs. 1. despre eternitatea si puterea, autoritatea lui Iis.

Versiunea romanésca nu mi se pare chiaru bine nimerita; mai buna mi s'aru para urmatórea: *Acést'a este, despre carele amu disu, carele, venindu dupa mine s'a facutu mai mare decâtu mine, ca mai intaiu decâtu mine era.*

Acést'a este — la carele amu facutu eu alusiune vorbindu-ve, pre acést'a l'amu intielesu eu, despre carele ve vorbescu si acum, si nu pre altulu; acést'a este, despre carele Ve-amu spusu *carele venindu* (*ερχόμενος*) = carele vine in pres., venindu acum) *dupa mine* (Mat. 3, 11) s'a facutu mai etc. — *dupa mine* (*ὀπίσω μου*) are intielesu atátu de tempu, catu si de spatiu si tempu; de tempu: cáci Ioanu botezat. s'a nascutu inainte de Christ. cu 6 luni (Luc'a 1, 26. 36); de spatiu si tempu: cáci Iis. a intratu cá invetiatoriu in lume in urm'a lui Ioanu, carele i-a pregatitu calea botezandu poporulu si botezandu si pre Iis. (Mat. c. 3. Marcu 1, 1—15. Luc'a c. 3. *s'a facutu mai mare decâtu mine*: „mai onoratu, mai maritu decâtu mine, (Christ); iéra Euthym: m'a intrecutu, este mai pre susu decâtu mine cu ma-

rirea si grandeti'a". Aici precum vedemu si din interpretarea s. s. Parinti: nu este vorba de tempu, ci de rangu, de onoru: de aceea „mai inainte de mine a fostu“ — versiunea din biblí'a nóstra fiindu fara intielesu, amu suplinit'o prin: s'a facutu (*γένεγεν*) s'a nascutu, a devenitu) *mai mare decâtu mine*, avendu mare a se luá in intielesu spiritualu mai cu védia, mai cu autoritate. Intielesulu mai de aproape, mai bine precisatu, aru fi acést'a: Acést'a este, despre carele Ve-amu vorbitu, carele venindu dupa mine, s'aru para a fi mai micu decâtu mine, subordinatu mie, dara carele in fapta, a devenitu mai mare decâtu mine, superiorulu meu, din acea cauza, ca: *mai intaiu decâtu mine era*, inainte de nascerea mea, elu era déjà cá Ddieu la Ddieu (1, 1 seq. 8, 58 vedi si 1, 32. 3, 28—36 cu referintia la profeti'a lui Malch. 3, 1. Dan. 7, 13 seq. Isai'a 6, 1 seq. s. a.) — Va se dica: In chiamarea sea este mai intaiu, mai mare, mai cu autoritate*) decâtu mine, fiindu ca si in persóna este mai intaiu si totu odata mai mare decâtu mine, fiindu fara de inceputu, esistandu elu inca inainte de nascerea mea si nascerea lui dupa trupulu, cá Ddieu eternu, si acum devenitu in trupulu; fiu alu lui Ddieu. (Va urmá.)

*) La Luc'a 3, 16. se dice „mai tare de catu mine“, carea deslusiesce acestu intielesu.

și srigigulul majorității camerilor
voiu stă! a loculu meu și mi voiu
face datoriă până la celu din urma
momentu (aplause).

Cincu-mare, in 27 Iuniu 1875.

(† *Parastasi*). Amesurata cercu-
lariului Escelentiei Sele Parintelui Ar-
chieppu și Metropolitu din 6 Iuniu a.
c. Nr. 1741 pres. s'a serbatu astadi la
aniversarea repausării fericitului Ar-
chipastoriu A n d r e i u, in sânt'a noastră
biserica cu tóta solemnitatea parastasu
pentru odihn'a sufletului fericitului și
marelui Andreu, depunendu evlaviosii
nostri crestini sub curgere de lacrimi
debitulu și cuvințiosulu tributulu de
pietate cătra umbrele și memori'a ace-
stui înaltu barbatu.

Poporul nostru binecredinciosu
de-si obositu de grelele lucruri de
câmpu, ce domnescu de presente, s'au
infătisiatu in numeru fôrte însemnatu
la sânt'a biserica, spre a-si poté dá
cu acésta ocaziune viu'a espressione
a sentimentelor sele de durere pen-
tru marea și afundu sentit'a perdere
a bisericeii și poporului nostru.

Ambele campane sunau in con-
tinuu vocea durerósa anuciendu in
departare deosebit'a însemnatate a dilei
de astadi.

La finea parastasului asesorulu or-
fanalu d. M. Branisco tienú in termini
alesi o cuventare bine întogmita, in
care pre lángea prinderea până acum
cunoscutei biografii, desfasiura in li-
niamente principale faptele memorabili
ale fericitului Archipastoriu atátu cu
privire la biserica noastră și natiunea
romána, și depinse o icóna sinoptica
despre obosintiele și nesuatiiele pre-
cum și despre rezultatele castigate
pre grelele și spinósele cariere ale
vietiei defunctului, care prin staruin-
tiele sele neadormite a scosu sânt'a
biserica din impilările seculari și ni-a
pusu base firme de prosperare prin
regularea administratiunei bisericesci
conf. asiediemintelor canonice din ve-
chime și prin instruirea archidiecesei
nóstre cu tóte condițiunile de pro-
sperare.

Istori'a bisericeii și scólei nóstre
din Tranni'a și Ungari'a cu deplina
multiamita va însemná voi'a lui cea
mare și faptele-i glorióse. — Trebuie
sa admirámu noi lucrările acestui raru
barbatu, cându ne vom aduce aminte
de impregiurările, între cari densulu
cu venirea pre scaunulu episcopescu
la anulu 1846, au affatu dieces'a sea
și punendu-o acésta stare in paralela
cu starea actuala, in care densulu ne
lasá oper'a sea, archidieceși și metro-
poli'a romána, trebuie sa punemu noi
fii sufletesci ai lui cunun'a veneratiu-
nei și gloriei, pre mommentulu unui
atere barbatu, care bine au priceputu
spiritulu tempului seu și spiritulu tem-
pului pre densulu. — Pre lángea tóte
vicisitudinile tempurilor unui scopu
principale au remasu nestramutaveru
fideli, pre care scopu și l'au presem-
natu cându au propasitu in dieces'a
Ardélului, adeca radicarea esterna și
intarirea interna a poporului seu și
bisericeii sele — cu cele mai bune
succese. —

Multu tempu au fostu și esclusi-
vulu conducatorin spiritualu și alu na-
tiunei sele și are de a înregistrá in
acésta conducere atari rezultate poli-
tice, încátu arare ori se potu asteptá
dela unu muritoriu.

A enumerá tóte gloriósele fapte
ale acestui barbatu este nóue cu ne-
potintia.

In finea acestei cuventári cresti-
nii nostrii cu ochii scaldati in lacrimi
erupsera cu totii esprimandu cuvintele:
„Fia-i tierán'a usóra și memori'a
eterna!“

Br.

Varietáti.

* * * *Prandiu*. Escel. Sea Présán-
titulu P. Archieppu și Metropolitu
Mironu *Romanulu* a datu Dumineca
in onórea Escel. Sele dlui Episcópu
romano-catolicu Mich. *Fogarassy* unu
prandiu splendidu, la care a luatu
parte generalitatea din locu și siefi
autoritátiloru bisericesci și civile din
locu, fâra deosebire de confessiune și
natiunalitate. — Sér'a a plecatu d-lu
Episcópu la resiedint'a Sea.

* * * *(Necrologu.)* Zelosulu invetiatoriu
dela scóla norm. cap. gr. or. din Borgo-
Prundu Teofilu Morariu, in numele seu, alu
sócrei sele veduve Luis'a But'a, alu cumna-
tului seu Vilibaldu But'a, studinte de a VIII
clasa gimn., apoi a cumnatelor sele Min'a
Timariu, Mari'a Fraitag și Iosefin'a But'a și
a tuturor consangeniloru sei, — cu anim'a
plina de dorere face cunoscutu ca multu
amat'a sea socia Matild'a Morariu, nascuta
But'a, in urma unui mórbu de tuberculósa, in
anulu vietiei sele alu 22 și alu fericitei ca-
satorii alu II-lea, in 29 Iuniu st. n. a. c.
și-a datu sufletulu in mânilu creatorului.
Fia-i tierin'a usóra!

* * * *O banda de lotri* de 12 individi
de tempu de o luna cutriera muntii nordu-
esticii ai Tranniie facendu mari depradári și
despoliári. In 4 Iuniu st. n. a. c. plecá unu
capitanu de gendarmi lángea elu cu 50 in-
dividi gendarmi și o compania aparatori de
patria la escursiune intru ai aduce prinsu
sáu mortu. Ministeriulu reg. ung. a pusu
pentru capulu conducatoriloru de lotrii o
remuneratiune de 200 fl. v. a.

* * * *Congresulu telegraficu din St.-Pe-
tersburg*. — O telegrama anuntia ca con-
gresulu internatiuna telegraficu din St.
Petersburg a conchisu in favórea cifrei de
20 cuvinte cá depesia normala. Preste acé-
sta cifra, prisosulu cuvintelor se va nu-
merá din 5 in 5 in locu de 10 dupa cum
se practica actualmente, și o depesia de 25
cuvinte nu va plati de cátu 5/6 din pretiulu
ce va costá o telegrama de 30 cuvinte.

* * * *O catastrofa ingrozitoare*. Dia-
rele americane dau detalie asupr'a
unui evenimentu dramaticu ce a avutu
locu in biserica Holyoke.

Servitiulu religiosu erá pre sfer-
site cându dela o lumanare se aprin-
sera draperiele ce inconjurau statu'a
virginei dela drépt'a altariului. Publi-
culu se compunea din aprópe 600
persóne.

Panic'a incepú indata in adunare
care se precipita spre usi, fôrte strimte
naturalminte spre a permite multimei
sa iasa. Flacarele cuprinsera imediatu
edificiulu de lemn; ajutórele nu in-
tardiara de a veni. In câte-va momente
se demolí foculu, apoi se dedura josu
paretii spre a se gasi cadavrele vic-
timeloru acelei oribile catastrofe.

Dóue mii de persóne incungiurau
biserica scotiendu tipete și asteptandu
cu nelinise noutáti despre rudele ce
asistatu la serviciulu religiosu. Cor-
purile erau desfigurate și negre și erá
greu de a li se stabili identitatea.

Unele victime, cautandu a fugi,
cadiura de alungulu treptelor scarei
de lemn; altele dupa mari silintie,
isbutira a scapá. O persóna aparú la
o feréstra incungiurata de flacari și
cadiu carbonisata câte-va minute dupa
acea; corpulu unei femei fu gasitu
standu pre scaunulu ce ocupá in tem-
pulu oficiului. Câte-va victime in fine
n'aveau decâtu trunchiulu.

Numerulu mortiloru se radica
aprópe la 100 fâra a numerá mai
multe sute raniti.

* * * *Vulcanii*. — Fenomenele estra-
ordinarie ce se producu in Island'a prin
eruptiunea vulcanului Hecl'a din Island'a
facu interesante urmatórele detalie despre
vulcani:

Scie cine-va numerulu esactu a vul-
caniloru seu cuptóriloru vulcanice cunoscutu
pre suprafat'a globului? Se va crede defi-
cilu ca acestu numeru e de 200. Acést'a e
o cifra cu totul exacta, resultându din

raporturile facute de escursionistii și cala-
torii ce au facutu cunoscutia precisa a glo-
bului, caletori savanti din tóte natiunile,
mai cu séma englesi, francesi și rusi. Nu
e cestiunea aci de cátu de vulcanii aprinsi;
câci déca s'aru adauge craterele stinse, s'aru
ajunge la o cifra fôrte mare. In adevéru
suprafat'a pamentului presinta într'o mul-
time de locuri vestigie și probe de vulcani
stinsi. In Franci'a, de esemplu, suntu multi
de felulu acest'a. In Itali'a o fôrte mare
parte a solului e formata din resturi de
materii vulcanice. Totu asemene și in mai
multe alte tieri.

Vulcanii principali din Europ'a, Ve-
suviulu, Etn'a, Hecl'a chiaru ce respandesc
actualmente terórea in Island'a, suntu vulcani
puternici; dara trebuie sa mergemu in Ame-
rica meridionala spre a gasi pre cei mai
considerabili și mai teribili. Astfelu in Peru
vomú citá:

Antisan'a, a cărui înaltime este de 5
mii metre, Arequipa, Cotopaxi, celu mai
ingroditoriu din toti, care are o înaltime
de mai multu de 6 mii metre deasupr'a ni-
velului marii. Jarateculu ce domina acestu
vulcanu, perpetuu aprinsu, sémene sér'a cu
unu faru, a cărui stralucire este cu atátu
mai via cu cátu bráulu albu de ghiétia a
muntelui reflectá constantu flacar'a. Acestu
crateru atinge aprópe înaltimea ce aru avé
muntele Vesuviu déca s'aru presupune in
focu pre muntele Blancu!... La 1738 flacar'a
acestei resufatori gingatice se radica la
100 metre de asupr'a verfului celui mai
înaltu, și la 1742, epoca la care academicii
francesi mesurau unu gradu a meridianului,
ei fura martori ai unei eruptiuni ce se ra-
dica la 500 metre celu putienu deasupr'a
lui Cotopaxi.

Asta-data ometulu ce acoperea mun-
tele se topi in genere și formá unu torentu
ingroditoriu care urmá dârmaturele acestui
munte și inundá câmpia la mai multe lege
imprejuru. Foculu și ap'a pustiera atunci
acea regiune. Eruptiunile lui Cotopaxi, fôrte
dese, suntu destulu de ordinaru insofite de
accidente cele mai infricosiate. Savantulu
Aleesandru de Humboldt afirma ca la 1803,
afându-se la Gyaquil, orasiu din republic'a
Ecuatorului, departatu de 52 leghe de mun-
tele Cotopaxi, a auditu mugirile intrunite a
eruptiunii și a inundatiunii

In Chili suntu 13 vulcani. Aceste cup-
tóre nmeróse, dela acelu de Coquimbo până
la celu de St. Clementu, paru a nu formá
de cátu o singura galeria vulcanica pre o
intindere de 16 grade. Si inchipuesce cine-
va ce aru putea fi o eruptiune la care aru
luá parte aceste 13 cratere infricosiate var-
sându și mugindu tóte de odata?

Mexiculu are unu mare numeru de
vulcani. Dintre ei se observá diece fôrte
considerabili.

Sa mai citámu inca in insulele Sand-
wich, in insul'a Hauan, unu vulcanu remar-
cabilu numitu Karau'i devenitu celebru
prin descrierea ce a datu despre elu lord
Byron, nepotulu celebrului poetu, care in
Iunie 1825 comandá corvet'a englesa Blond'a
ce ducea la Hauan resturile regelui Riho-
Riho și a femeii sele, morti amendoi la
Londr'a.

Ad Nr. 990—219 scol.

Concursu.

Pentru dóue stipendie anuali, de câte
400 de fl. unulu pentru acei juni románi
de religiunea gr. or. din dieces'a Aradului,
cari voru sa se pregátésca de profesori la
institutulu teologico-pedagogicu din Aradu.
Si anume:

I. Pentru stipendiulu pedagogicu, re-
curentii au se produca 1) estrasulu de bo-
tezu, 2) testimoniulu de maturitate, și 3)
se scie limb'a nemtiésca și ungerésca.

II. Pentru stipendiulu teologicu, recu-
rrentii au se produca 1) estrasulu de botezu
2) testimoniulu de maturitate, 3) testimoniulu
cum ca au absolvatu teologi'a.

Recurrentii sa adreseze recursele lor
la Consistoriulu subscrisu până in 15 Au-
gustu st. v. a. c., iéra in 21 Augustu st. v.

diminét'a la 9 óre sa se presinte in per-
sóna la acestu Consistoriu.

Datu din Consistoriulu románu gr. or.
alu Aradului, siediint'a senatului de scóla,
7 Iuniu st. v. 1875.

(2—3) Ioanu Metianu,
episcopulu Aradului.

Nr. 10—1875.

Concursu.

La scóla capitala norm. gr. or. din
Saliste se escrie concursu pentru postulu
de o invetiatorésa la fetitie.

Condițiunile suntu urmatóriele:

1. Invetiatorésa sa fia dibace in tóte
lucururile de mâna femeesci, și anumitu și
in desteritatea de croitu.

2. Sa cunósca gradinaritul de legumi.

3. Sa scie vorbi, ceti și scrie perfectu
románescu.

Emolumentele impreunate cu acestu
postu suntu:

a) salariu anuale de 300 fl. v. in bani
gat'a, séu b) salariu anuale de 250 fl. v. a.
in bani gat'a cuartiru liberu naturale și 3
stengini de lemne.

Concurentele, cari voru dovedi ca sciu
și vre un'a din celelalte dóue limbi ale pa-
triei se voru preferi. —

Terminulu de concursu se statoréscu
la 18 Augustu 1875 c. n.

Concurentele și voru indreptá petitiu-
nile lor de concursu la comitetulu paro-
chialu gr. or. in Saliste.

Saliste in 15 Iuniu 1875.

(2—3) Comitetulu parochiale gr. or.
in întielegere cu parintele
protop. tractuale.

Depuneri de capitale spre fructificare.

Se primesce la Institutulu sub-
semnatu.

a) pre lángea anuciarea radicárei
in sensulu statutelor cu 6% interese

b) sub condițiune de a se anuciá
institutulu radicarea depunerei la trei
luni înainte cu 6½% interese

c) sub condițiune de a se anuciá
institutulu radicarea depunerei la sié-
se luni înainte, cu 7% interese.

Cu privire la condițiunile b) și c)
deponentulu are a se dechiará in diu'a
depunerei, câci altcum inlocarea se va
privi cá urmata sub condițiunea a).

Interesele incepu cu diu'a, care
urméza dupa diu'a depunerei, și in-
céta cu diu'a premergatória dilei, in
care se radica depunerea cu acelu
adausu inse, ca numai dela acele ca-
pitale se dau interese cari stau de-
puse la institutu celu putienu 15 dile.

Depunerile tramise prin posta
pre lángea comunicarea adresei depo-
nentului se resolu totu-déun'a in diu'a
primirei. Asemene se potu efectuí prin
posta anuciári și radicári de capitale.
Sabiú, 17 Iuniu 1875.

„Albin'a“

(2—4) Institutu de creditu și de eco-
nomii in Sabiú.

Se da in arenda.

Mosi'a *Cacalechii vechi e Reda Barbului*
numita și „*Suditiu*“ din judetiulu Buzeuului,
o óra departe dela gar'a Buzeuului, consta-
tatória cam din 3300 pogóne de aratura,
500 pogóne sterpituri de padure și fenatie,
care au a se pface in locu de aratu, și
200 pogóne padure comasata.

Arendarea pe 9 ani a acestei mosii, adeca
dela 23 Aprile 1876 până la 23 Aprile 1885 se
face prin licitatie, care se va tiené in 20
Iulie 1875 st. v. deodata și la Brasiovu in
cas'a comitetului parochialu dela sf. Nicolae
și la Buzeu in casele dlui Irimie Petricu.
Condițiunile de arendare se afla in Brasiovu
la dlu epitropu I. A. Navrea, in Buzeu la
dlu Irimie Petricu, in Bucuresci in hotelulu
„*Transilvani'a*“ proprietate a dlui Ioane
Boamben, in Ploesci la dlu Ioanu Pope'a
brasiovénu, in Bral'a la dlu Dimitrie Fulga.
Brasiovu 8 20 Iuniu 1875.

Comitetulu parochialu alu bise-
ricei rom. ort. res. dela sf. Ni-
colae din suburb. Scheii.